

S F A T U L

ORGAN NAȚIONAL

REDACTAT DE UN COMITET.

Apare odată pe săptămână. — Abonamentul : pe an 18 cor., pe 1/2 de an 9 cor., pe 1/4 de an 5 cor.

Școlile.

De alte dăți pe timpul căldurii dogoritoare a verii — ucenici și dascăli se bucurau de plăcerile vacanțelor.

Pe băncile școalei se așeza praful, și cei chemați pentru a procopsi ori a se procopși, priviau liniștiți munca intensivă, ce curgea afară de școală, ajutând și ei fiestecare, după puțință, la înflorirea, la întărirea gospodăriilor din cari făceau parte.

În vara anului curent e altfel. — Acum se începe lucrul.

În multe-multe orașe ale țării acum se fac pregătirile, acum se adună materialul, cu care la toamnă — se începe din temelii ridicarea României Mari.

Așa-i bine.

Văzând pornirea aceasta îmbucurătoare, ajutată de sus și jos deopotrivă, în mijlocul curentelor cari cer viață — deși nu sum dascăl de profesie — cred că cu cele ce le voi spune, voi contribui la lămurirea unei chestii de însemnătate extraordinară în viața neamului.

Voiu pleca, dela dorințele cu cari s'au identificat învățătorimea română din Maramurăș.

În un număr anterior al „Sfatul”-ui, d. președinte a „Reuniunii gr. cat. a învățătorilor din Maramurăș” a făcut un raport, despre adunarea din urmă a acestei reuniuni.

Reiese din acest raport, că toată învățătorimea, cu un glas — a ajuns la convingerea, că

toate școlile confesionale depână acum, — au să fie statificate, și domnii învățători recunosc îndreptățirea singur a școlii de stat.

Dat fiind că chestia aceasta nu este profesională, nu-i numaitreaba învățătorimei, competența nu mi se va putea contesta.

Anume — am părerea, și sper, că sum cu foarte mulți de acord în aceasta privință, că, dacă s'ar recere chiar și cu dinții să susținem școlile confesionale.

Iată de ce.

Biserica e leagănul culturii neamului românesc.

Biserica a fost cetatea în care ne-am apărat etnicitatea în trecut.

Biserica ne-a dat, ne-a csescut bărbații, cari au susținut lupta, fără șovăire, — până în zilele noastre.

Tăria noastră deci, din trecut să nu o părăsim, la cea dintâi chemare, ce ne pare, că este ademenitoare.

Învățătorii noștri, aproape fără excepție, sunt crescuți de confesiune. — Nici nu înțeleg deci, că pentruce părăsesc așa repede cuibul, care nu-i stricat ci numai trebuie să fie întocmit.

Statul, ca atare își are menirea lui — dar statul nu poate să existe fără principiile morale ale legii noastre.

Și orice mi-se va spune, am convingerea, că creșterea, creștinească, e asigurată numai atunci, dacă școala mână-n mână cu biserica, propune adevărurile, fără de cari viața-i goală, și fără rost.

Apusul luminat, și peste tot, nici un neam cu adevărat cult — nu a închis ușile școlilor confesionale.

O spun deschis, dacă am lăsa să se închidă școlile confesionale — ca mâne poate, oameni crescuți în alte direcții vor cere închiderea bisericilor.

Și eu, pe Român nu mi-l știu inchiptu altfel, decât în legea lui. — Să fii bun Român, înseamnă să fii bun creștin.

În consecință am fi așteptat, dela domnii învățători, ca să nu iasă din tinda bisericii așa cu fuga.

O singură dorință justă au, ameliorarea situației lor materiale.

N'am nimic împotriva să li se deie salar mai mare de cât vor primi cei dela stat, dar totuș, biserica fără grădină, mi s'ar părea, că-i goală și vrednică de compătit.

Dacă statul ungar, a sprijinit școlile confesionale — nu-mi vine a crede că statul român va fi mai mașter față de ele,

După statificarea școlilor, poate urma, statificarea preoției. — Și oare, va fi bine așa ?

Principiis obsta . . .

Dr. Titu Doros.

La librăria
ALEXANDRU FEKETE
se pot cumpăra zilnic ziarele
„P A T R I A”
și
„Renașterea Română”
cu cele mai proaspete noutăți
din întreagă lumea.

Prețul 60 fil.

Dare dela frați.

Sâmbăta trecută a sosit în orașul nostru o delegație a „Fondului jertfelor liniei de demarcație”, compusă din doamnele Catinca Bârsan, soția dlui Andrei Bârsan, Eugenia Tordășau și Reghina Dragomir, toate din Sibiu. Primirea lor în cerc restrâns, a fost cât se poate mai cordială.

Delegația aceasta a sosit aici dela Dobrițin, unde în numele „Consiliului femeilor române din Sibiu și jur” a predat dlui general Moșoi albumul oferit dânsului de femeile din Sibiu și jur.

În Dobrițin s'au interesat și despre starea mizeră — mai ales între împrejurările de astăzi — a populației din Maramurăș. Și tocmai când lipsa era mai arzătoare, atunci a sosit și ajutorul la care nu ne așteptam.

Noi Maramurășenii, în urma situației geografice suntem cam închiși de lumea din afară, și din cauza asta puțini cunosc lipsurile noastre.

Împrejurarea, că totuși am ajuns la un dar atât de bogat al fraților de pretutindeni, cari au știut și știu să jertfească din greu, se poate atribui în primul loc dlui comandant al pieții Dobrițin Victor Constantinescu Banciu Locot. col. din Artileria de munte și dlui Major de rez. Constantin Vlădescu, delegatul militar pe lângă prefectura jud. Haidu și pref. municipiului Dobrițin. Acești domni deîmpreună cu dl General Moșoi au pus la dispoziția numitelor dame două vagoane fărină de grâu, plătită cu aproape 24.000 cor. din „Fondul jertfelor liniei de demarcație”. Această fărină deja e aici și se va împărți în cinste orfanilor și văduvelor, cum și invalizilor de război și acelor indivizi, cari au suferit mai mult în decursul războiului.

Împartirea se va face în modul următor: orașul Sighet primește 4000 kgr. plasa Sighet 3300 kgr., plasa Vișău 6000 kgr., plasa Izei primește 3300 kgr. și a Șugatagului 3300 kgr.

Tot în scopul ajutorării populației lipsite s'a dăruit din același fond suma de 5.000 cor. pentru procurarea de cartofi.

Aducând prinos de mulțumită inimilor darnice și bune, cari au jertfit și ostenit pentru ajutorarea noastră a Maramurășenilor, rugăm pe bunul Dzeu să le răsplătească darul acesta sosit chiar la timp.

tst.

† Prinos Părintelui Protopop Kovats.

„Ascultă, fiule învățăturile tătâne-tău și nu lăpada legile maicei tale!”

(Pildele lui Solomon I. 8.)

În zorile zilei de 21 Noemvrie 1918 a adormit în Domnul la vârsta de 74 ani un bărbat vrednic și meritat din Maramurăș, protopop parochul Bârsanei: Andrea de Kovats nobil din Pasztely.

Repausatul, descendent a unei străvechi familii nobilă domnească, din sânul căreia sau rădăcat mulți și mari bărbați, a fost tipul adevăratului domn român din vremuri vechi: a muncit și jertfit pentru națiune și familie fără zgomot, n'a căutat fericirea în bunuri materiale, ci în fapte bune și nobile.

S'a născut la anul 1845. Tatăl său paroch, asesorul Andrei, — fiul v. archidiaconului Joan și a soției sale Juliana Reminiczky de eadem, cumnatul lui Dolinay, administratorul (prefectul) județului Maramureș, — și mamăsa Julia, — fica preotului Vasile de Molnar nobil din Imșad și a soției sale Julia Markos de Bedő, nepoata consilierului de stat și medicului de curte din Moscva Dr. Joan de Molnar, — i-au dat o aleasă creștere și i-au straplântat o tradițională dragoste de neam și lege. Gramaticile, — sub îngrijirea matuselor sale Terezia și Rozalia de Kovats, măritate A. Csaba de genere Kurt și A. Medveczky de Medvicze, — le-a absolvat la călugării din Satumare, orașul unde unchiul părinților săi, primarul român, nobilul Petru Papp a fost cel mai mare mecenat al bisericii, dând casa parochială și intravilanul, pe care azi stă acolo biserica cea românească, pe sama Românilor din oraș; valoarea acestui dar azi trece peste un milion coroane; poetica și philosophia a absolvat, — o la Beiuș, unde, — împreună cu fratele seu Antoniu, mort ca protopopul Ugocei în 29--IV. 1918, împreună cu vărul său Tit Bud, — fratele soției sale, mort ca vicarul Maramureșului în 21--VIII. 1917, — și împreună cu cumnatul său Joan Doroș, de obște, iubitul protopop-asesor din Slatina, — au fost așezați sub grija marelui român de pre acelea vremuri: profesorul Selegian. Absolvând teologia, după ce a refuzat să între în slujba administrației — s'a căsătorit cu vară-sa Otilia, fica paroch-asesorului la tabla nobililor din Maramureș de mare nume Joan Bud de Budești, și a soției sale Tecla, — fica șpanului cameratic Perger din Ungvar, sora episcopului Joan din Cașovia și cumnata lui Nehrebeczky administratorul (prefectul) județului Ung.

Repausatul, ca tiner preot în Vișăul de mijloc, împreună cu soția

sa, vrednici urmași a vrednicilor înaintași, din moștenire după unchiul lor, marele fruntas a Românilor din Județul Ugocea: v-archidiaconul și proprietarul Crucei de aur cu coroană: George Molnar, au dăruit bisericei din Turț casa și intravilanul, cari și azi servesc de casă parochială. Prețul acestui dar azi întrece una sută mii coroane.

Repausatul, inzestrat cu o bunănotă evanghelică, cu o eststraordinară înbire de neam și cu o mare credință în vitalitatea neamului nostru, în timpul de 48 ani, cât a preoțit în Vișău și fruntașa comună Bârsana (aici 30 ani) a muncit neîncetat pentru ridicarea neamului și bisericii românești; dând și sfat și ajutor și suferind obișnuitele șicane ungu-rești. Casa lui ospitală și românească a fost loc de întâlnire a celor buni. În anii din urmă bunul și blândul bătrân, cu înfățișare patrarhală și ochi visători, părea reîntinerit, vestea și aștepta zorile dreptății și a învingerii; aștepta zi de zi, apoi ceas de ceas să sosească fiul său, neînfricatul român-rob al dragostei de neam: avocatul Dr. Joan de Kovats, scos din Maramurăș din cauze politice încă în anul 1914, a murit fără să-l vază, binecuvîntând steagul național a credincioșilor sei, cari dela patul lui de moarte au plecat la adunarea națională din Sighet.

Repăustului i-se potrivesc cuvintele marelui Barițiu „Învățaserăm și știam numai o regulă a vieții noastre agitate: a lucra, a suferi, a tăcea, a muri fără a cuteza să așteptăm vre o recunoștiință în aceasta viață.”

Împlinindu-și chemarea ca om, ca român, ca preot a murit creștin, iubind pe toți și iertând toate.

Pe repausatul îl jelește soția sa Doamna Otilia Bud de Budești, cu ficele: Julia, Ana, Maria și Cecilia, cu fiii: Andrei și Ioan, cu ginerii: protopopul P. Salca din Giulești, M. Hotea din Bârsana și o mare parte a celor mai fruntașe familii din Maramurăș, Salmăr, Ugocea și județele învecinate.

Fie, ca acest veteran român, a cărui trecere din viață a trezit regrete obștești, să afle vrednici urmași în generațiile ce vor urma.

Dormi în pace suflet tare,
Visul tău s'a împlinit,
Azi în România Mare
Zace'n veci al Tău mormînt!

Ilie Cleja
învățător.

O! dulce mamă.

O! dulce mamă . . . O spunemi!
Eu să mor? Eu fiul tău?
Să mor de viu îngropat . . .
In dulcele sân al tău?

Eu să strig ne'necetat . . .
Să strig mereu?
Și tu să-nu m'auzi pe mine?
Să nu-mi împlinești —
Un singur dor al meu?

Destul m'am luptat cu soarta,
Pentru viitor;
Tu mă lași acum pe mine?
Mă lași fără speranță —
Mă lași acum să mor?

O! Spune-mi dară . . .
De ce să-mi fie soarta,
Așa tristă și amară?
Căci tu-mi ești mie dulce mamă!
Nu mi ești maștera tirană!

Primește-mă in brațele tale!
Nu-mi vezi locrămile —
Cum se varsă vale?

O! Primește-me la sânul tău.
Și nu lăsa să piară!
In vreinieă desperare
Sărmanul fiu al tău.

A. Mărginean.

ȘTIRI.

— **Stampilarea de bani.** După porunca primită din Sibiu stampilarea se va incheia în 10 Julie, până atunci se vor ștampila și bancnotele de 20 Cor. ediția II și cele de 10.000 Cor.

— **Repatrierea Românilor emigrați.** In chestia repatrierii sutelor de mii de Români emigrați din România-mare în țări străine, acum Joi s'a ținut în Sibiu în biroul „Asociațiunii” o conferință, unde s'au discutat posibilitățile repatrierei și creării unui fond necesar pentru scopul acesta. Dl profesor Gavril Precup a dat ideia, ca să se facă o propagandă mare prin presă în interesul acestui scop. Cei prezenți la conferință premergând cu bun exemplu au deschis o colecție, la care a contribuit fiecare după putință.

— **Bela Kun cedează.** Generalul Pelle a adresat trupelor maghiare o somație, în care fixează condițiunile de evacuare. Ungurii trebuie să înceteze ostilitățile la 24 Iunie la ora 5 dimineața. Evacuarea are să se facă conform notei aliaților din 13 Iunie și trebuie terminată până la 28 Iunie. O telegramă din Viena anunță că Bela Kun a cedat somației.

— **Bolșevismul trage de moarte.** Știrile primite spun, că atât în Rusia, cât și în Ungaria bolșevistii o duc rău. In adunări conducătorii lor recunosc greutatea stării și sunt gata în tot ceasul a preda cârma, numai caută forma cum să o facă și de altă parte se tem de respunderea, ce-i asteaptă. In toate părțile is mari nemulțumiri în urma marilor lipsuri și neajunsuri și numai cu o înfricare și teroare se mai pot susține. Armatorilor începe a se discompune, în schimb se adună și fac guverne pentru doborârea lor și încep lupta pe față. Astfel în zilele trecute au atacat chiar Budapesta, oar în Rusia armata generalului Coteag în aștează.

— **Pentru Bănat.** Adunările de protestare pentru Bănat tri într'una Dovadă că suntem de un gând și suflet. Faptul dă tărie celor ce duc cârma și din vorbele șefilor de parti de se poate vedea, că nu se va găsi partid care să subscrie pacea cu știrbirea drepturilor și dorințelor noastre. Se țin consfătuiri și se fac planuri. Nu e vorbă, suntem în situație grea, sunt multe lucruri cari trebuie luate în socoteală, dar credem, că se va găsi hotărârea cea mai potrivită.

— **Pacea.** Nemții au hotărât că subscrie pacea fiind siliți. E credința și nădejdea că acuma una după alta vor subscrie și celelalte țări pacea și astfel vom ajunge la liniștea și răgazul de muncă ce ne lipsește la toți. Firește multe întrebări vor fi ispărite și hotărâte mai târziu între statele singuratece având încă de a trece preste multe greutateți.

— **Alegerile pentru parlamentul român.** Tot mai des se ivese știrea, că alegerile ar fi să se țină în curând. Se zice, că e lipsă, ca în întrebările mari a neamului, neamul întreg să-și spună cuvântul.

— **Distribuire de tutum.** Sosind o anumite cantitate de tutun pentru județi s'a distribuit și se va împărți prin administrații in modul următor.

Cuțim	Sighet, Pl. Sighet, Visau, Iza, Sugatag, Tisa	Ung. fin	5	—	—	—	—
Ung.	200	1000	1100	750	750	1100	
Ung. mezofin	675	2375	2200	1600	1500	1750	
Regalitäts	850	50	50	50	50	50	
Trabuco	2700	100	100	100	100	100	
Britanica	1700	100	100	100	100	100	
Virginie	500	—	—	—	—	—	
Portorico	7000	2800	2800	2300	2800	2300	
V. külföldi	3900	1400	1600	1000	1400	1200	
Ung. ssurt.	1000	200	200	2000	200	200	
Mirlam	4500	100	100	100	100	100	
Orai	4800	1000	1000	1000	1000	1200	
Damă	4800	1000	1000	1000	1000	1200	

**Cenzorat de
VASILE CZIPLE
redactor responsabil.**

Posta redacțiunii.

I. C. în B. Mulțumită pentru cele trimise și te rugăm să ne mai scrii din viața dela sate.

I. P. în S. Fii mai băgător de seamă la regulile ortografice. Pe a il scriem totdeauna din a, pe a din a în mijlocul cuvântului, ear i din i la început și la începutul cuvintelor compuse d. e. neînțales, cuvântare.

PARTEA OFICIALĂ.

Improtiva celor ce răspândesc știri.
Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi conziderați ca vrednici de pedeapsă:

a) acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, tren pe străzi etc. vor comunica, răspândi ori tâlmăci in orice chip știri, fie odevărate fie din gând sau păreri cu privire la operațiunile de război, situația și oflarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armată română.

2. Aceasta faptă se va judeca și condamna de pretori in prima și ultima instanța cu inchisoare până la un an și cu amenda până la 2000 lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvarșit in scopul de a se spiona, sau trăda, să oplică pedepsele provăzute de legile penale in vigoare in timp de războiu 1—5.

Subprefectura județului Békés.

Nr. 9344—1919.

Curentare.

Demucza Raveca fost locuitoare în Poieni de sus (jud. Békés) mama lui Demucza Catarina născută nălegiut trăiește in loc necunoscut. Rog curentarea numitei, și in caz de aflare a o asculta privitor la datele ei de apartinență și procesul-verbal despre aceasta să mi se astearna cu provocare la Nr. 9344—1919.

Giula la 21. Iunie 1919.

s. s. Dr. Daniel, subprefect.

România Direcția financiară Regească in Sighet.

9223—1919.

Concurs.

Pentru completarea personalului vigiliilor de finanțe, respicient, vigil suprem și de clasa I. și II. vigil de sub jurisdicțiunea direcțiunii financiere din Sighetul Maramurășului publicăm concurs.

Salariul și competențele personalului corporațiunei de controlori financieri provizor până la organizarea definitivă a lor și arangeară plăților va fi acela fixat și hotărât în legile și ordonanțele din vigoare inclusive până la 18. oct. 1918.

Afară de acestea sunt îndreptățiți să ridice toate competențele statorite din caz in caz pentru slujba extraordinară.

Denunțire dupa un au de proba să va recunoaște definitiv dacă reflectanții vor da probă despre capacitate.

Reflectanții trebuie să inainteze la aceasta Direcțiune rugările lor până in 31. Iuli 1919. predând in rugarea lor scrisă in limba română, locul unde ar voi se servească (cu observarea că cererei, direct. fin. nu este obligată) și postul care